

УДК 338.48-44(1-22)

Аліна Шаповалова

студентка II курсу, спеціальності «Туризм»

Науковий керівник:

Сергій Цвілій

к. е. н., доцент

доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
Національний університет «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Туристична індустрія є складною економічною системою, що складається з різних компонентів і включає: людські ресурси, природно-рекреаційні об'єкти та споруди, організації й компанії, які діють за державними і регіональними законами, податковому та цивільному кодексам. Якщо ці ресурси будуть погіршуватися або руйнуватися, то туристські регіони не зможуть приваблювати туристів і туризм не буде успішним і ефективним. Туризм є рушійним двигуном економічного зростання та економічного розвитку як територій, регіонів, держав, так і країни, загалом.

Розвиток туризму набуває активних обертів, що спонукає по-новому оцінювати аспекти: економічні, соціальні, екологічні [3]. Однак, попри значний позитивний соціально-економічний ефект, інтенсивний розвиток туризму несе низку загроз, серед яких важливе місце займає негативний вплив на навколишнє природне середовище. З огляду на це, актуальною є проблема пошуку нових концепцій розвитку туризму, ключовою метою яких повинно стати покращення стосунків людини з природою. Одним з нових напрямків розвитку туризму є зелений туризм.

Метою є визначення проблем та напрямків розвитку зеленого туризму.

Сільський зелений туризм є дещо ширшим поняттям, ніж агротуризм, оскільки передбачає не лише проживання з родиною на території сільськогосподарського виробника з метою ведення домашнього господарства, а й відвідування місцевих пам'яток культури та історії, природних багатств. Це спонукає до висновку, що функціонування сільського зеленого туризму пов'язане з використанням власних осель жителів, а агротуризм – із використанням майна фермерів, основна діяльність і зайнятість яких спрямована на сферу сільського господарства [1]. Особливістю останніх років є те, що туристи не зупиняються в одній садибі на тиждень чи два, як було раніше, а складають маршрут так, щоб відвідати кілька місць за одну поїздку.

Кілька нових туристичних зон з'явилися і у 2020 році. Так, на Кіровоградщині презентували новий туристичний маршрут «Від індустрії до загубленого раю» (від вугільного розрізу «Морозівський» до с. Приютівка, де розташована прибережна зона відпочинку із унікальним ландшафтним дизайном. Туристам тут пропонують переправитися через Войнівське водосховище так званим «паромом», який щодня перевозить жителів сусідніх населених пунктів. Далі у селі Протопопівка туристи можуть познайомитися з досвідом підприємців із Німеччини з розведення великої рогатої худоби молочних порід, випікання хліба, кондитерських виробів і тістечок. На мальовничому березі озера можна скуштувати традиційний козацький куліш [2].

Новий оздоровчо-пізнавальний тур цього року відкрили і на Херсонщині. Назва – «Таврійське еко оздоровлення». Туристи побувають у кавуновій столиці України – місті Гола Пристань, зможуть половити рибку, покататися на човнах.

Попри позитивні моменти, все ж у цьому напрямі туризму залишається немало проблем. Садиби для гостей переважно залишаються не сертифікованими і зелений туризм не має категоризації послуг і централізованої бази даних про розташування садиб у регіонах. Якщо садиба підходить під якусь категорію, там мають бути базові речі – холодна і гаряча вода, дотримання санітарних вимог, наявність Інтернет. Крім того, більшість таких господарів не мають терміналів і приймають кошти готівкою.

Відсутність державного регулювання цієї сфери бізнесу, а водночас і державної підтримки, окрема тема. Зелений туризм регулюється

лише законом про особисте селянське господарство, в якому йдеться, що людина, яка володіє земельною ділянкою сільськогосподарського призначення, може надавати послуги з сільського туризму (розміщення до 10 осіб) і не обкладається податками, оскільки вважається власним виробництвом [1]. З іншого боку, немає і працюючої державної підтримки цієї сфери туризму. В ЄС для старту такого бізнесу виділяються кредити під малі відсотки. В Україні таке кредитування відсутнє, тому власники садиб не поспішають вкладати кошти, відповідно тому, цей напрям розвивається дуже повільно. Хоча, слід зазначити, що певні зворушення можна констатувати останні роки [3].

Екологізація є дієвим механізмом врівноваження антропо- і техногенного навантаження на природно-туристичні комплекси України, як вагома передумова забезпечення належної якості та ефективності оздоровлення і відпочинку населення.

Вплив туристичної діяльності на довкілля має глобальний характер і при нинішніх темпах використання ресурсів може призвести до катастрофічних наслідків. З іншого боку, значне погіршення якості навколишнього середовища, яке на сьогодні набуло характеру глобальної екологічної кризи, негативно позначаються на розвитку туристичної галузі. Саме тому, розвиток туризму на сучасному етапі повинен базуватися на основоположних принципах сталого розвитку, що передбачає раціональне використання природних ресурсів і зменшення шкоди для довкілля.

Ключові слова: зелений туризм, навколишнє середовище, екологізація.

Список використаних джерел

1. Зінько Ю. Збереження і сталий розвиток Карпат : навч. посіб. зі сталого туризму / Ю. Зінько, М. Рутинський, Н. Кудла [та ін.]; за ред. М. Катсякіорі, М. Алемпакі, П. Джеракіс. – Київ, 2008. – 103 с.
2. Розвиток сталого сільського туризму : тематичний довідник / упоряд. Т. Пащенко [та ін.]. URL: https://tourlib.net/books_green/rsst.htm.
3. Tsviliy S. M. Sustainable development of ecological tourism in a regional tourist destination. Зелена економіка – необхідна умова сталого розвитку національної економіки України : кол. моног. / S. M. Tsviliy, D. D. Gurova, O. M. Korniienko; за заг. ред. О. Л. Гальцової. – Херсон : Гельветика, 2020. – С. 67–82.